

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Литвиненко Катерина Романівна

Науковий керівник: ст. викл. Дмитрук О.О.

Нафтогазова промисловість є однією з найважливіших галузей світової економіки, яка забезпечує нашу життєву діяльність не тільки як джерело енергії, але і як сировинний матеріал для виробництва різноманітних товарів. Україна має значні резерви нафти та газу, які, якщо використовувати ефективно, можуть дати значний поштовх для розвитку економіки країни. Проте, разом із цим, нафтогазова промисловість також є предметом глобальних екологічних проблем, що потребують уваги і вирішення на міжнародному рівні. У цій доповіді ми дослідимо розвиток нафтогазової промисловості в Україні та світі, враховуючи важливі фактори економічного, технічного та екологічного характеру.

Нафта та газовий конденсат постачаються на нафтопереробні заводи, де виробляється понад 100 найменувань товарних нафтопродуктів: автомобільні бензини різних марок; дизельне, пічне та котельне пальне (мазут); нафтобітуми; скраплений газ; оливи і такі продукти як бензол, толуол, парафін, які використовуються в хімічній та нафтохімічній промисловості. Переробка нафти і газового конденсату та виробництво нафтопродуктів в Україні здійснюється на шести нафтопереробних підприємствах: ЗАТ "Укртатнафта" (м. Кременчук), ТОВ "ЛиНОС" (м. Лисичанськ), ВАТ "Херсоннафтопереробка" (м. Херсон), ВАТ "Лукойл - Одеський НПЗ" (м. Одеса), ВАТ "НПК Галичина" (м. Дрогобич), ВАТ "Нафтохімік Прикарпаття" (м. Надвірна) і Шебелинському газопереробному заводу, що входить до структури ДК "Укргазвидобування". Загальна потужність шести вітчизняних нафтопереробних підприємств з первинної перегонки нафти на даний час становить понад 51 млн. тонн нафти на рік. (Рис.1)

Рис. 1 Розвиток нафтопереробної промисловості в Україні

У 2003 та 2004 роках на НПЗ України перероблено рекордно високий упродовж останніх 11 років обсяг нафти - по 21,2 млн. тонн Збільшення обсягів переробки нафти і виробництва товарної продукції дозволило майже повністю забезпечити власною продукцією потреби українського ринку нафтопродуктів. При цьому значно зросли обсяги їх експорту. Перехід Україною від імпорту до експорту нафтопродуктів є позитивною зміною її енергетичного статусу і відповідає стратегії Уряду України щодо формування експортної політики держави.

Оскільки запаси нафти в Україні, які зосереджені в крупних родовищах, значно виснажені (більше 70 %), а прогнозні ресурси нафти приурочені до покладів, що мають складну геологічну будову, незначні запаси, низьку продуктивність свердловин та залягають на значних глибинах, освоєння таких запасів нафти пов'язано з використанням спеціального обладнання і витратних технологій, що зумовлює високу вартість видобутку нафти. На підставі підписаних контрактів (а також таких, що знаходяться на різних стадіях підготовки), базуючись на оцінках ресурсних можливостей країн, з якими НАК "Нафтогаз України" має наміри співпрацювати, проведено розрахунки прогнозних обсягів видобутку нафти. Результати розрахунків показують, що вже з 2010 року можна забезпечити видобуток нафти за межами України на рівні 3,6 млн. тонн з подальшим нарощуванням до 9,2 млн. тонн. Це суттєво перевищує обсяги нафтовидобутку (з газовим конденсатом), які плануються до освоєння власних запасів на той же період часу. Разом з розвитком власної нафтовидобувної промисловості Україна, маючи кадровий потенціал відповідного рівня та фінансові можливості, вигідне територіальне розташування порівняно з країнами, які володіють значними запасами нафти на транспортно досяжній відстані, повинна проводити активну роботу щодо освоєння таких запасів на засадах міжнародної співпраці з укладанням угод про розподіл видобутої продукції. Видобуток нафти з газоконденсатом за межами України прогнозується за оптимістичним сценарієм у 2010 р. 3,7 млн. т, 2015 - 4,2 млн. т, 2020 - 5,8 млн. т та в 2030 р. - 9,9 млн. т, за песимістичним - зросте з 3,3 млн. т у 2010 р. до 7,7 млн. т у 2030 році, а за базовим сценарієм - у 2010 р. 3,6 млн. т, 2015 - 4,0 млн. т, 2020 - 5,6 млн. т та в 2030 р. - 9,2 млн. т.(Рис.2)

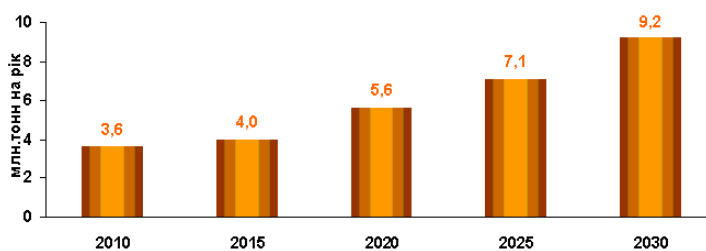

Рис. 2 Видобуток нафти за межами України

Україна є важливим гравцем на ринку транзиту нафти та газу в Європі. Це значить, що нафтотранспортна система країни має велике значення для транспортування цих ресурсів з Росії та Казахстану до Європи. Зараз нафтотранспортна система України складається з магістральних нафтопроводів, які перебувають у власності держави та приватних компаній. Однак, деякі з цих нафтопроводів знаходяться в аварійному стані та потребують серйозного ремонту. За останні роки Україна здійснила кроки щодо модернізації та розширення нафтотранспортної системи. Наприклад, у 2020 році було запущено новий нафтопровід "Одеса-Броди", який дозволить транспортувати нафту з Чорного моря до північно-західної частини України та далі до Європи. Також у планах держави є будівництво нових магістральних нафтопроводів, які зможуть забезпечити транспортування нафти та газу зі східних регіонів України. Незважаючи на ці кроки, нафтотранспортна система України все ще має деякі проблеми, такі як застаріле обладнання та недостатній фінансовий потік на модернізацію та розвиток системи. Проте, з врахуванням важливості транзиту нафти та газу для країни, держава та приватні компанії зосереджують зусилля на поліпшенні стану нафтотранспортної системи та її розвитку для майбутніх потреб.

Висновки.

Досліджено перспективи розвитку нафтогазового комплексу шляхом впровадження інновацій та нових технологій. Враховуючи стратегічне значення нафтогазової галузі для господарства держави, проблеми ресурсо залежності України, вирішення цих завдань є невідкладним. Для досягнення позитивного результату в цій сфері потрібно вирішити важливі завдання. Серед них – закріплення на законодавчому рівні стимулювання інноваційних процесів та пошук джерел їх фінансування. У майбутньому нафтогазова галузь повинна стати однією з галузей з надзвичайно високим ступенем концентрації капіталу й виробництва. Необхідною умовою стратегічного інноваційного прориву в ПЕК України є побудова відповідного механізму його реалізації, який формується на довгострокових прогнозах соціально-економічного та інноваційно-технічного розвитку, довгостроковій інноваційній політиці й енергетичній стратегії. У разі створення сприятливого інвестиційного клімату в країні, Україна у період до 2030 р. за рахунок енергозбереження та збільшення видобутку традиційних і нетрадиційних ресурсів здатна досягнути рівня повного самозабезпечення власним газом.

Перелік посилань

1. <https://ips.ligazakon.net/document/FIN3853A>
3. <http://www.economy.nayka.com.ua>
4. Офіційний сайт НАК "Нафтогаз України". [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.naftogaz.com/>